

Đọc Câu Chuyện Cũ

Đọc bài "[Giám Khảo Hoa Lan](#)" của dịch giả Nguyễn Anh làm tôi nhớ tới người bạn già năm xưa: Michael Fung của Maisie Orchids.

Từ thập niên 1980 cho đến năm 2000, ông là người cung cấp rất nhiều loài lan Á Châu cho thị trường Hoa Kỳ như: *Cym. sinense*, *Cym. ensifolium*, *Dendrobium hancockii*, *Den. hainanense*, hay những cây lan hài như: *Paphiopedilum armeniacum*, *Paph. henryanum*, *Paph. malipoense* v.v... Thoạt đầu ông mở vườn lan Maisie Orchid Nurseries ở Temple City gần xa lộ 57, sau đó dọn về Las Tunas Dr, San Gabriel, California.

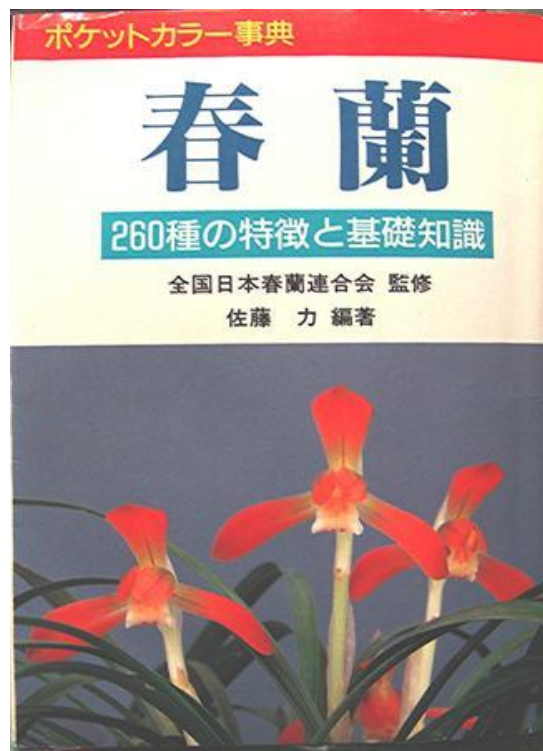
Vào khoảng năm 1996-1997 khi tôi phụ trách những phòng triển lãm tranh ảnh tại Fascination of International Orchid Show ở South Coast Plaza, gian hàng bán lan của ông gần sát bên đó. Ông có một kiến thức sâu rộng về những cây lan kiếm Trung Quốc (Chinese Cymbidium) và tôi lại đang sưu tầm những cây lan của Á Châu nên tôi thường đến gian hàng gặp ông để tìm hiểu thêm.

Vì khả năng Anh Ngữ của ông có giới hạn, nên câu chuyện có đôi chút khó khăn. Ông lôi ra một đồng sách bằng Hoa Ngữ chỉ cho tôi, nhưng tôi hoàn toàn mù tịt và mấy hình vẽ đen trắng, thô sơ cũng chẳng giúp cho tôi hiểu được những điều muốn biết. Một đôi khi có cô Teresa Fung con gái ông đến mới giải tỏa được một vài điều, nên tôi đành mượn mấy cuốn sách quý đó về để tham khảo. Cô Teresa vẽ người thon thả, cao ráo tóc để dài buông sõa với nét đẹp duyên dáng của một thiếu nữ Á Đông. Mỗi khi có khách tới, cô thay cha tiếp khách và có điều gì thắc mắc, cô quay lại hỏi ông bằng một tràng Hoa ngữ.

Sách mượn về tôi phải nhờ ông bạn Lâm Thu Hoa gốc Trung Hoa ở Hải Phòng giảng giải, nhưng ngặt một nỗi ông lại không rành những âm ngữ tiếng Việt, nên lại phải nhờ bà vợ của ông nguyên là hoa khôi phố hàng Đường, Hà Nội trợ giúp.

Trong những cuốn sách đó có những tài liệu quý báu mà chúng tôi đã tóm tắt trong bài "[Cymbidium goeringii](#)" và "[Lan Kiếm Trung Quốc](#)".

Đọc kỹ những tài liệu này mới thấy nghệ thuật chơi lan của người Á Đông rất cao siêu. Họ thường thức cây lan qua: Hoa, lá và hình dáng của toàn cây. Đối với họ bông hoa không cần là phải tròn đều, nở bung ra không cúp, hay phải to đủ kích thước. Những bông hoa biến dạng (peloric) hay không nở bung ra (cuppy) cũng vẫn là những bông hoa đẹp. Những chiếc lá biến mẫu hay có vằn có sọc không phải là bị bệnh mà lại làm tăng giá trị của cây lan. (Xin xem bài [Cym. goenringii](#)).

Nhìn vào hình vẽ bên cạnh và nếu đọc thêm bài “**Văn hóa thưởng thức địa lan Kiếm của người TQ và người Đông Á**” của giáo sư Dương Xuân Trinh, ta sẽ thấy cách thưởng thức hoa lan không hề hợt nhìn qua bên ngoài.

Tôi đã mua của ông khá nhiều lan *Cymbidium sinense* và *Cymbidium ensifolium*, trong số đó có một vài cây có những chiếc lá biên dạng: mép lá viền trắng (Ngân biên) hay viền vàng (Kim biên) nhưng vì thiếu kinh nghiệm nuôi trồng và khí hậu ở thành phố Placentia mùa Hè quá nóng nên cây ẻo uột và chết dần.

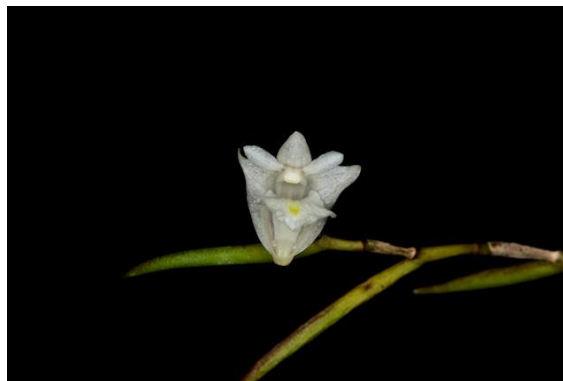
Khi xem những bức tranh hoa lan của tôi, ông đề nghị đổi mấy cây lan *Cym. ensifolium*, *Cym. sinense* và *Dendrobium* lấy bức tranh “Macaws and Cuitlauzina pendula”.

Còn gì vui hơn là có người yêu thích tác phẩm của mình nên tôi vui vẻ đồng ý và mang về 5-7 chậu lan trong số đó có chậu *Cym. sinense* ‘Wan Dai Fu’ giá bán \$350 và chậu lan *Den. odiosum* hoa vàng mà ông Michael Fung và cho đến bây giờ nhiều

người
vẫn còn
nhàm lẫn
là *Den.*

hainanense hoa trắng.

Bẵng đi một vài năm, tôi không gặp ông, hỏi cô Teresa mới biết là sức khỏe của ông không được tốt nên đã bán vườn lan ở Temple City và dọn về nhà riêng ở San Gabriel. Lên thăm, thấy ông có vẻ tiêu tụy nhưng ông vẫn còn bận bịu chăm sóc những chậu lan xếp đầy trên kệ sắp chung quanh chiếc hồ bơi và gian nhà kề cận.

Tôi tiếc rằng không có một bức hình kỷ niệm nào chụp chung với ông cả, nhưng trong tâm trí tôi vẫn còn ghi nhớ hình dáng một ông già Á Châu đáng người tâm thước với nụ cười tủm tỉm, giọng nói nhẹ nhàng đang cầm cùi lau chùi những khóm lá lan như bà mẹ vuốt ve lan tóc mượt mà của cô con gái cưng chiều.

Bolsa 5-2018